

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY

JULIANE KOKOTT

přednesené dne 28. října 2004¹

I – Úvod

1. Předmětem projednávané věci je italská právní úprava, podle které obce vybírají obecní daně z reklamy, stanoví zvláštní ustanovení pro provádění reklamy na svém území (zejména pravidla týkající se počtu a umístění poskytnutých reklamních ploch) a podle které provádějí také různé obecní plakátovací služby. V zásadě je napadána skutečnost, že obce působí jako podniky na trhu, jehož pravidla zároveň samy stanoví.

2. V této souvislosti se *Giudice di pace di Genova-Voltri* (dále též „předkládající soud“) táže Soudního dvora na výklad pravidel hospodářské soutěže upravených ve Smlouvě (články 82 ES, 86 ES, 87 ES a 88 ES) a volného pohybu služeb (článek 49 ES). Jedná se o druhou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podanou předkládajícím soudem Soudnímu dvoru poté, co Soudní dvůr usnesením ze dne 8. října 2002 rozhodl

o (zjevné) nepřípustnosti první žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v této věci².

II – Právní rámec

A – *Právo Společenství*

3. Právní rámec Společenství projednávané věci tvoří články 49 ES, 50 ES, 82 ES, 86 ES, 87 ES a 88 ES.

B – *Vnitrostátní právo*

Úvod

4. Z vyjádření předložených Soudnímu dvoru lze vyvodit, že v italských obcích je možné provádět reklamu reklamními poutači, například plakáty, v podstatě třemi

1 – Původní jazyk: němčina.

2 – Usnesení ze dne 8. října 2002, *Viacom I* (C-190/02, Recueil, s. I-8289).

různými způsoby. Zaprvé, soukromé osoby mohou umísťovat reklamní poutače na soukromá zařízení. Zadruhé, soukromé osoby mají možnost využít k umístění svých (soukromých) reklamních poutačů veřejné prostory (například ulice nebo zdi veřejných budov). Zatřetí, reklamní zprávy mohou být umístěny na obecních zařízeních, například na reklamních plochách poskytnutých obcí; v tomto případě mohou být plakáty umísťovány buď dotyčnými soukromými osobami, nebo službou obce (dále jen „obecní plakátovací služba“).

5. *Obecní daň z reklamy* se vybírá vždy, ale pokud je použita obecní plakátovací služba, je tato daň zahrnuta již v *poplatku*, který je třeba uhradit za plakátovací službu.

Podrobnosti vnitrostátních ustanovení

6. Co se týče italského práva, je třeba odkázat především na legislativní nařízení č. 446 ze dne 15. prosince 1997³ (dále jen „legislativní nařízení č. 446/97“), jehož článek

52 svěřuje krajům a obcím pravomoc upravovat vlastní příjmy pomocí předpisů v přesně stanovených mezích.

7. Pro reklamu na veřejných prostranstvích je rovněž relevantní legislativní nařízení prezidenta republiky⁴ č. 507 ze dne 15. listopadu 1993 o revizi a harmonizaci obecní daně z reklamy a poplatků za vyvěšování plakátů⁵ (dále jen „legislativní nařízení č. 507/93“).

8. Článek 1 legislativního nařízení č. 507/93 stanoví:

„Vnější reklama a veřejné vyvěšování plakátů podléhají [...] dani nebo poplatku ve prospěch obce, na jejímž území jsou prováděny“.

4 — Tato poznámka se týká pouze německé verze stanoviska.

5 — Název tohoto legislativního nařízení zní „Revisione ed armonizzazione dell'imposta comunale sulla pubblicità e del diritto sulle pubbliche affissioni“, toto nařízení je zveřejněno v *GURI* č. 288 ze dne 9. prosince 1993 v řádném doplňku. Toto nařízení je použito na projednávanou věc ve znění nařízení prezidenta republiky č. 43 ze dne 28. ledna 1998 a legislativního nařízení č. 112 ze dne 13. dubna 1999.

3 — *GURI* č. 298 ze dne 23. prosince 1997, řádný doplněk.

9. Článek 5 odst. 1 legislativního nařízení č. 507/93 zní:

„Šíření reklamních zpráv, které se odlišují od zpráv podléhajících poplatku za vyvěšování plakátů, prostřednictvím obrazového nebo zvukového sdělení na veřejných nebo veřejně přístupných místech nebo místech viditelných z těchto míst podléhá obecní dani z reklamy [...]“.

Podle údajů poskytnutých předkládajícím soudem tedy dani podléhá jakákoli (soudě) reklamní zpráva šířená na území obce, které je daň placena.

10. Podle čl. 6 odst. 1 legislativního nařízení č. 507/93 je daňovým poplatníkem „každý, kdo [...] nakládá s prostředkem, jímž je šířena reklamní zpráva“.

11. Podle čl. 9 odst. 7 legislativního nařízení č. 507/93 mohou být kromě obecní daně z reklamy vybírány zvláštní poplatky ze záboru půdy a některé platby (například nájemní poplatek), je-li reklama prováděna na veřejných zařízeních.

12. Článek 18 a následující legislativního nařízení č. 507/93 obsahuje zvláštní ustanovení o obecní plakátovací službě, která musí být povinně zavedena v obcích s více než 3 000 obyvateli. Článek 18 odst. 1 tohoto nařízení stanoví zejména:

„Účelem obecní plakátovací služby je zejména zabezpečit umístění plakátů všech typů [...] ze strany obce na reklamních poutacích určených k tomuto účelu“.

13. Článek 19 odst. 1 legislativního nařízení č. 507/93 mimoto stanoví:

„Umístování veřejných plakátů podléhá společně a nerozdílně úhradě poplatku zahrnujícího daň z reklamy objednatelům služby a osobou, v jejímž zájmu byla služba objednána, ve prospěch obce, která jej provádí.“

14. Článek 3 a čl. 22 odst. 1 legislativního nařízení č. 507/93 ukládají obcím povinnost, aby jednak upřesnily – v rámci zákonem předepsaných požadavků – sazby daní a způsoby vybírání obecní daně z reklamy a aby jednak přijaly ustanovení o obecní plakátovací službě. Krom toho musí obce upravit provádění reklamy, přičemž mohou omezit nebo zakázat některé formy reklamy

z důvodu veřejného zájmu. Rovněž je třeba stanovit pravidla týkající se vzniklých nákladů, ustanovení upravující udělování povolení a všeobecný plán reklamních zařízení. Mimoto je třeba určit poměr, ve kterém mohou být použity veřejné prostory pro reklamu nikoli komerční povahy a pro komerční reklamu, dále stanovit počet reklamních ploch poskytnutých soukromým osobám k přímému plakátování.

16. Obecní nařízení z roku 1998 bylo zrušeno s účinností až od 1. ledna 2001 a počínaje tímto datem bylo nahrazeno novou právní úpravou⁷.

III – Skutkový stav a původní řízení

15. Dne 21. prosince 1998 bylo ve městě Janov přijato obecní nařízení k provedení legislativního nařízení č. 507/93 (dále jen „obecní nařízení z roku 1998“)⁶. Jak vyplývá ze spisu, toto nařízení obsahuje mimo jiné požadavek povolení (článek 6), bezpečnostní předpisy týkající se silnic a veřejných cest (článek 14), omezení z důvodu ochrany životního prostředí a majetku (články 18 a 19) a podrobná pravidla ohledně hrazení obecní daně z reklamy (článek 23 a následující) nebo poplatku za použití obecní plakátovací služby (článek 29 a následující).

17. Řízení probíhající u Giudice di pace di Genova-Voltri se týká sporu mezi společností Viacom Outdoor Srl⁸, se sídlem v Miláně, Itálie (dále jen „Viacom“), a společností Giotto Immobiliare SARL, se sídlem v Menton, Francie (dále jen „Giotto“). Giotto prodává nemovitosti na Azurovém pobřeží ve Francii; Viacom provádí reklamní služby na účet svých klientů.

18. Viacom vyúčtoval Giotto odměnu za umístění reklamních plakátů, které provedl na účet společnosti Giotto v říjnu 2000 na území města Janov. V rámci této platby požaduje Viacom rovněž částku 439 385 ITL, tedy 226,92 eur jako úhradu svých nákladů na obecní daň z reklamy, která měla být

6 — Nové nařízení k použití daně z reklamy a poskytování veřejné plakátovací služby (Nuovo regolamento per l'applicazione dell'imposta sulla pubblicità e per l'effettuazione del servizio delle pubbliche affissioni). Toto obecní nařízení bylo zmíněno v roce 1999 a v roce 2000.

7 — Článek 39 obecního nařízení ze dne 26. března 2001 (usnesení města Janova č. 36/2001).

8 — Dříve: Società Manifesti Affissioni SpA.

zaplacená městu Janov. Předmětem sporu mezi společnostmi Viacom a Giotto je pouze tato část odměny.

„1) Je v rozporu:

a) s použitím ustanovení článku 86 ES ve spojení s článkem 82 ES;

19. Viacom opírá svůj nárok na zaplacení o smlouvu uzavřenou mezi smluvními stranami dne 9. září 2000. Podle této smlouvy dluží Giotto Viacom za umístění reklamních plakátů vedle ceny za poskytnutí služeb i „*prokazované specifické náklady*“ (italsky „*oneri specifici e documentati*“).

b) s použitím ustanovení článku 86 ES ve spojení s článkem 49 ES,

20. Giotto však odmítá tyto náklady uhradit a tvrdí, že obecní daň z reklamy je v rozporu s právem Společenství. Pokud se podle předkládajícího soudu prokáže, že obecní daň z reklamy je v rozporu s právem Společenství, je třeba žalobu společnosti Viacom zamítnout.

pokud je podniku veřejného práva (obcím) přidělena správa daně a poplatků, které jsou přezkoumávány a které se týkají trhu, jenž představuje podstatnou část společného trhu a na němž má tento podnik veřejného práva dominantní postavení?

2) Je přidělení výnosu z dotčené daně a dotčených poplatků tomuto podniku veřejného práva v rozporu:

IV – Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce a řízení u Soudního dvora

a) s použitím ustanovení článku 86 ES ve spojení s článkem 82 ES;

21. Usnesením ze dne 10. března 2003 se tedy Giudice di pace di Genova-Voltri rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru tyto předběžné otázky:

b) s použitím článků 87 ES a 88 ES, pokud představuje protiprávní (neoznámenou) státní podporu neslučitelnou se společným trhem?“

22. Během řízení u Soudního dvora předložily Viacom a Komise písemná a ústní vyjádření; Giotto a italská vláda pouze písemná vyjádření. Viacom, Giotto a italská vláda kromě toho odpověděly na otázky Soudního dvora písemně.

V – Posouzení

A – Přípustnost předběžných otázek

23. Usnesení ve věci Viacom I⁹, jímž byla určena (zjevná) nepřípustnost první žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce předkládacího soudu, nebrání tomu, aby se Giudice di pace di Genova-Voltri znovu obrátil na Soudní dvůr. Podle judikatury totiž závaznost rozsudku (nebo usnesení) o předběžné otázce nebrání tomu, aby vnitrostátní soudce, jemuž je tento rozsudek (nebo usnesení) určen, shledal nezbytným obrátit se znovu na Soudní dvůr, než rozhodne spor v původním řízení¹⁰. Stále však zbývá určit, zda jsou nyní položené předběžné otázky přípustné.

24. Úvodem je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je věc pouze vnitrostátního soudu, který rozhoduje spor a který musí nést odpovědnost za přijaté soudní rozhodnutí, posoudit s ohledem na zvláštnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání svého rozsudku, tak i relevantnost otázek, které klade Soudnímu dvoru. Jestliže se tedy položené otázky týkají výkladu práva Společenství, je Soudní dvůr v zásadě povinen o nich rozhodnout¹¹. Odmítnout rozhodnutí o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem je možné pouze tehdy, pokud je zjevné, že výklad nebo posouzení platnosti pravidla Společenství požadovaný vnitrostátním soudem nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými a právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny¹².

25. Pokud jde o přípustnost položených předběžných otázek, vyvstávají pochybnosti ve dvou ohledech: jednak pokud jde o jejich relevantnost pro spor v původním řízení

11 — Viz mimo jiné rozsudky ze dne 15. prosince 1995, Bosman (C-415/93, Recueil, s. I-4921, bod 59); ze dne 13. března 2001, PreussenElektra (C-379/98, Recueil, s. I-2099, bod 38); ze dne 10. prosince 2002, Der Weduwe (C-153/00, Recueil, s. I-11319, bod 31); ze dne 4. prosince 2003, EVN a Wienstrom (C-448/01, Recueil, s. I-4527, bod 74) a ze dne 25. března 2004, Azienda Agricola Ettore Ribaldi a další (C-480/00, C-481/00, C-482/00, C-484/00, C-489/00, C-490/00, C-491/00, C-497/00, C-498/00 a C-499/00, Recueil s. I-2943, bod 72).

12 — Rozsudky Bosman, bod 61, PreussenElektra, bod 39, a Ribaldi, bod 72, jakož i rozsudky EVN a Wienstrom, bod 76, a Der Weduwe, bod 33, všechny uvedené výše v poznámce 11.

9 — Uvedeno výše v poznámce 2.

10 — Usnesení ze dne 5. března 1986, Wünsche III (69/85, Recueil, s. 947, bod 15).

a jednak co se týče výkladu skutkového a právního rámce původního řízení.

1) Relevantnost předběžných otázek

26. Pokud jde o relevantnost předběžných otázek, vyvstávají v projednávané věci v podstatě dva problémy.

27. Komise se jednak táže, zda může rozhodnutí sporu v původním řízení záviset na posouzení celého systému tvořícího základ legislativního nařízení č. 507/93. Podle Komise mohou být předmětem tohoto řízení o předběžné otázce pouze ty prvky italské právní úpravy, jež se konkrétně týkají obecní daně z reklamy.

28. Je sice pravda, že v souvislosti s volným pohybem služeb (článek 49 ES) je dostačující zaměřit se pouze na účinky obecní daně z reklamy jako takové na přeshraniční obchod. Pro užitečný výrok Soudního dvora ohledně pravidel hospodářské soutěže (články 82 ES, 87 ES a 88 ES) je však nezbytné širší zvážení všech okolností, za nichž jsou reklamní zprávy šířeny v italských obcích. Pouze tehdy je možné poskytnout

skutečně užitečnou odpověď na otázku, zda obce případně zneužívají možné dominantní postavení, pokud jednají současně jako podniky a jako orgány se správní pravomocí v oblasti vyvěšování reklamních plakátů. Pouze tehdy je rovněž možné určit, zda se jedná o zakázanou státní podporu ve smyslu článku 87 ES, pokud je výnos z obecní daně z reklamy určen územním celkům, které zároveň samy působí jako podniky v oblasti vyvěšování reklamních plakátů.

29. Krom toho by relevantnost předběžných otázek měla být popřena, bylo-li smluvní povinností společnosti Giotto uhradit zaplacenou obecní daň z reklamy *v každém případě*, tj. bez ohledu na legalitu, či protiprávnost této daně. V tomto případě by totiž řešení sporu v původním řízení nezáviselo na tom, zda je tato daň slučitelná s právem Společenství.

30. Nicméně určení, zda společnost Giotto má, či nemá povinnost v tomto smyslu, je pouze otázkou výkladu smlouvy ze dne 9. září 2000¹³ a použitelného vnitrostátního práva,

¹³ – Jak bylo uvedeno, smluvní povinností společnosti Giotto je uhradit „prokázané specifické náklady“ (v italské „oneri specifici e documentati“).

a náleží tudíž do výlučné pravomoci předkládajícího soudu, a nikoli do pravomoci Soudního dvora¹⁴.

31. Giudice di pace se ve svém předkládacím usnesení k tomuto problému jasně vyjadřuje. Jak zdůrazňuje, v případě protiprávnosti obecní daně z reklamy by byly nároky žalobkyně neopodstatněné, a bylo by tudíž namístež žalobu zamítnout¹⁵. Soudní dvůr sám o sobě nemůže dospět k jinému závěru.

32. Za těchto podmínek není v projednávané věci zřejmé, že by předběžné otázky mohly být pro řešení sporu irelevantní. Naopak mají vztah k realitě a předmětu sporu v původním řízení, a ani problém vyložený předkládajícím soudem není hypotetický.

14 — V rámci řízení podle článku 234 ES, které je založeno na jasném rozdělení pravomocí mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem, je veškeré posouzení skutkových okolností případu a výklad vnitrostátního práva věcí vnitrostátního soudu. Viz v tomto smyslu například rozsudky ze dne 16. září 2004, Baldinger (C-386/02, Sb. rozh. s. I-8411, bod 14), ze dne 25. října 2001, Ambulanz Glöckner (C-475/99, Recueil, s. I-8089, bod 10) a ze dne 16. července 1998, Dumon a Froment (C-235/95, Recueil, s. I-4531, bod 25) a ostatní uvedené odkazy.

15 — Strana 3 předkládacího usnesení, oddíl B) II). Výklad občanskoprávní smlouvy podle příslušných pravidel vnitrostátního práva je výhradně věcí vnitrostátního soudu. V tom se projednávaná věc liší například od věci Der Weduwe, ve které belgický soud založil svou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce bez dalšího odůvodnění na čistě hypotetickém předpokladu, a sice na nejistém výkladu lucemburského práva, tj. cizího práva, které nebylo právem předkládajícího soudu (rozsudek uvedený výše v poznámce 11, body 37 až 39).

33. Závěrem je třeba uvést, že v projednávané věci rovněž není namístež shledat nepřipustnost z důvodu vykonstruovaného (hypotetického) sporu.

34. Pokud vím, Soudní dvůr zamítl pouze jedinou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce z důvodu, že byla založena na vykonstruovaném sporu. Tehdy však při řízení u Soudního dvora vyšlo najevo, že účastníci řízení v rámci „umělé konstrukce“ vložili do své smlouvy určité ustanovení za účelem přimět vnitrostátní soud k rozhodnutí o určité právní otázce¹⁶.

35. Neexistují dostatečné indicie nasvědčující, že je tomu tak i v projednávané věci. Zejména skutečnost, že se účastníci řízení shodují, pokud jde o výklad práva Společenství, tj. pokud jde o výsledek předběžného řízení požadovaný oběma účastníky, podle judikatury nic nemění na realitě sporu mezi nimi¹⁷. Pokud ze skutkových okolností uvedených v předkládacím usnesení *zjevně nevyplývá*, že se ve skutečnosti jedná o hypotetický spor, jsou předběžné otázky – do této míry – přípustné¹⁸.

16 — Rozsudek ze dne 11. března 1980, Foglia v. Novello (101/79, Recueil, s. 745, bod 10).

17 — Rozsudek ze dne 9. února 1995, Leclerc-Siplec (C-412/93, Recueil, s. I-179, bod 14).

18 — V tomto smyslu také rozsudek ze dne 21. září 1988, Van Eycke (267/86, Recueil, s. 4769, bod 12).

2) Vymezení skutkového a právního rámce

a) Právní rámec

36. Z ustálené judikatury dále vyplývá, že potřeba poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečný výklad práva Společenství vyžaduje, aby tento soud vymezil skutkový a právní rámec otázek, v němž jsou otázky zasazeny, nebo alespoň vysvětlil skutkové předpoklady, na kterých jsou tyto otázky založeny¹⁹. Přesné vymezení skutkového a právního rámce je nezbytné zejména v oblasti hospodářské soutěže, která je velmi často značně složitá²⁰. Toto vymezení dává vládám členských států a ostatním účastníkům řízení rovněž možnost – což není jeho podružný účel – předložit vyjádření podle článku 23 Statutu ES Soudního dvora²¹. V tomto směru je třeba mít na paměti skutečnost, že účastníkům řízení se oznamuje pouze žádost o rozhodnutí o předběžné otázce²².

37. Pokud jde o právní rámec žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, předkládající soud odkazuje na legislativní nařízení č. 507/93 a vysvětluje, byť stručně, jeho hlavní obsah. Znění tohoto předpisu a znění legislativního nařízení č. 446/97 je přiloženo k předkládacímu usnesení. Obsahuje zejména požadované údaje týkající se obecní daně z reklamy²³ a vysvětlení rozdílů ve vztahu k poplatku, který je třeba zaplatit za použití obecní plakátovací služby. Mimoto je zde uvedeno, v jakých oblastech jsou obce oprávněny přijímat prováděcí předpisy (například požadavky povolení, omezení plochy určené k vyvěšování plakátů, ustanovení týkající se obecní plakátovací služby). Předkládací usnesení a spis původního řízení tudíž umožňují dostatečně jasně poznat italské právní předpisy použitelné ve vnitrostátním měřítku a informace nezbytné k jejich porozumění.

19 — Rozsudky ze dne 26. ledna 1993, Telemarsicabruzzo a další (C-320/90 až C-322/90, Recueil, s. I-393, bod 6) a ze dne 13. dubna 2000, Lehtonen a Castors Braine (C-176/96, Recueil, s. I-2681, bod 22) a usnesení ze dne 19. března 1993, Banchemo (C-157/92, Recueil, s. I-1085, bod 4); ze dne 30. června 1997, Banco de Fomento e Exterior (C-66/97, Recueil, s. I-3757, bod 7) a ze dne 28. června 2000, Laguillaumie (C-116/00, Recueil, s. I-4979, bod 15); viz také usnesení Viacom I, uvedené výše v poznámce 2, bod 15.

20 — Rozsudek Lehtonen a Castors Braine, uvedený výše v poznámce 19, bod 22, a usnesení Banchemo, uvedené výše v poznámce 19, bod 5; Laguillaumie, uvedené výše v poznámce 19, bod 19, a Viacom I, uvedené výše v poznámce 2, bod 22.

21 — Rozsudek Ribaldi, uvedený výše v poznámce 11, bod 73; usnesení ze dne 11. února 2004, Cannito (C-438/03, C-439/03, C-509/03 a C-2/04, Recueil s. I-1605, body 6 až 8 a další uvedené odkazy); rozsudek Telemarsicabruzzo a další, uvedený výše v poznámce 19, bod 6, a usnesení Viacom I, uvedené výše v poznámce 2, bod 14.

22 — Rozsudek ze dne 1. dubna 1982, Holdijk (141/81 až 143/81, Recueil, s. 1299, bod 6); usnesení Banco de Fomento e Exterior, uvedené výše v poznámce 19, bod 7; rozsudek Lehtonen a Castors Braine, uvedený výše v poznámce 19, bod 23; usnesení Laguillaumie, uvedené výše v poznámce 19, bod 14, a Viacom I, uvedené výše v poznámce 2, bod 14.

38. Jinak je tomu, pokud jde o prováděcí předpisy platné na obecní úrovni. Ve svých písemných odpovědích na otázku Soudního dvora se Viacom a Giotto shodly, že v průběhu dotčeného roku 2000 se v Janově

23 — K požadavkům viz zejména body 19 a 20 usnesení Viacom I, uvedeného výše v poznámce 2.

používalo obecní nařízení z roku 1998²⁴. Předkládající soud však ve svém předkládacím usnesení odkazuje na dvě novější usnesení města Janova, kterými bylo nahrazeno obecní nařízení z roku 1998²⁵. Jelikož však tato novější usnesení byla přijata obecní radou až 26. března 2001 a mohla se začít používat až od 1. ledna 2001, není jasné, jak by mohla být relevantní pro skutkové okolnosti projednávané věci, které se vztahují k roku 2000²⁶. Předkládací usnesení neobsahuje v tomto směru přesnější vysvětlení.

vnitrostátní úrovni vymezeny legislativním nařízením č. 507/93. Tyto prvky jsou v předkládacím usnesení dostatečně jasně popsány a shrnuty²⁷.

b) Skutkový rámec

39. Navzdory tomuto nedostatku, pokud jde o prováděcí ustanovení přijatá městem Janov, je možné považovat vymezení právního rámce za dostačující pro potřeby tohoto řízení o rozhodnutí o předběžné otázce. Příslušná obecní nařízení slouží ve skutečnosti pouze k upřesnění uspořádání právního rámce, jehož základní prvky jsou již na

40. Pokud jde o vymezení skutkového rámce, při jeho posuzování je třeba rozlišovat mezi požadavky týkajícími se žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývajícími jednak z volného pohybu služeb (článek 49 ES) a jednak z pravidel hospodářské soutěže stanovených Smlouvou (články 82 ES, 86 ES, 87 ES a 88 ES).

41. Pro odpověď na otázku 1 písm. b) týkající se volného pohybu služeb obsahuje předkládací usnesení stručný, ale dostatečný popis základních prvků skutkového stavu. Z tohoto popisu je v podstatě možné dovodit, že v roce 2000 italský podnik poskytl v Janově francouzskému podniku služby v oblasti vyvěšování reklamních plakátů a musel za tímto účelem odvést obecní daň.

24 — Viz v tomto směru body 15 a 16 tohoto stanoviska.

25 — Jedná se o usnesení č. 35/2001 o použití poplatku za umístování reklamních poutačů (*Regolamento per l'applicazione del canone per l'installazione di mezzi pubblicitari*) a o usnesení č. 36/2001 o použití poplatku a poskytování veřejné plakátovací služby (*Regolamento per l'applicazione del diritto e per l'effettuazione del servizio delle pubbliche affissioni*).

26 — Nařízení připojené k usnesení města Janova č. 36/2001 ze dne 26. března 2001 ve svém článku 39 stanoví, že vstupuje v platnost k 1. lednu 2001 a že se ke stejnému dni zrušuje nařízení z roku 1998. Právní vztahy týkající se daňových předpisů pro období před 1. lednem 2001 však zůstávají tímto zrušením výslovně nedotčeny. Stejně tak nařízení uvedené v příloze k usnesení města Janova č. 35/2001 ze dne 26. března 2001 stanoví v článku 19 datum svého vstupu v platnost na den 1. ledna 2001.

27 — Viz bod 37 tohoto stanoviska. Účastníci původního řízení a Komise mimoto poskytli několik doplňujících informací ve svých písemných a ústních vyjádřeních.

42. Pochybnosti však vyvstávají s ohledem na ustanovení Smlouvy v oblasti hospodářské soutěže (články 82 ES, 86 ES, 87 ES a 88 ES). Je pravda, že Soudní dvůr by neměl, zvláště v této oblasti, klást přehnaně přísné požadavky, pokud jde o znění předkládacích usnesení vnitrostátních soudů, aby jim v praxi neznemožňoval podávání případných žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce. Význam soudní spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem se totiž vstupem nařízení č. 1/2003²⁸ v platnost spíše zvýšil, než klesl. Taková spolupráce však zároveň vyžaduje, aby vnitrostátní soudy věnovaly vypracování předkládacích usnesení v oblasti práva hospodářské soutěže zvláštní péči.

43. V projednávané věci však v předkládacím usnesení zjevně chybí základní informace o skutkovém stavu, na což již Soudní dvůr poukázal ve věci *Viacom*²⁹.

44. Aby Soudní dvůr mohl poskytnout užitečnou odpověď na otázky týkající se práva hospodářské soutěže, muselo by předkládací usnesení obsahovat dostatečné údaje

o vymezení relevantních trhů podle výrobku nebo zeměpisné oblasti, jakož i výpočet podílů na trhu, které tvoří východisko pro jakékoli posouzení práva v oblasti hospodářské soutěže. Údaje uvedené v předkládacím usnesení však neposkytují jasný obraz dotčené situace v původním řízení ani podle výrobku, ani podle zeměpisné oblasti.

45. Je pravda, že vymezení relevantního trhu podle výrobku je alespoň stručně popsáno. Jedná se o „služby umístování plakátů (poskytování reklamních prostor) poskytované obcemi na obecních zařízeních nebo soukromými subjekty na veřejných nebo soukromých poutačích“; podle předkládajícího soudu jsou soukromé služby a služby poskytované obcí „zcela zaměnitelné“. Není však upřesněno, zda je skutečně srovnatelný druh reklamy, která je šířena prostřednictvím soukromých podniků nebo obecních plakátovacích služeb, a v konečném důsledku zda jsou srovnatelní i příslušní zákazníci. Pokud je totiž obecní plakátovací služba určena především³⁰ k umístování úředních zpráv, oznámení sdružení a sociálních institucí, zatímco obchodní podniky jako *Giotto* používají nejčastěji služby soukromých podniků, jako je *Viacom*, hovoří to spíše ve prospěch vymezení různých trhů výrobků.

28 — Nařízení Rady (ES) ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže upravených v člancích 81 a 82 Smlouvy (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205).

29 — Usnesení *Viacom I*, uvedené výše v poznámce 2, body 21 a 22.

30 — Komise to uvádí ve svých písemných vyjádřeních. V této souvislosti odkazuje rovněž na judikaturu italských správních soudů, zejména na rozsudek č. 1490 Tribunale Amministrativo Regionale per la Lombardia (TAR Lombardia-Milano) ze dne 17. dubna 2002, z něhož vyplývá, že předmětem a účelem obecní plakátovací služby je zajistit účinný výkon ústavou zaručeného základního práva na svobodu názoru.

46. Pokud jde o zeměpisné vymezení trhu, předkládací usnesení pouze uvádí, že za zeměpisně relevantní trh je třeba považovat „celé území obce“, neboť hospodářská soutěž mezi obcemi a plakátovacími podniky probíhá v této oblasti. Na druhé straně tu však – jak lze očekávat – chybí údaje, zda jsou rámcové právní podmínky v jiných italských obcích srovnatelné s podmínkami platnými v Janově, zda poskytovatelé služeb v oblasti vyvěšování reklamních plakátů, jako je Viacom, působí pravidelně ve více obcích, nebo pouze v Janově a zda reklamní kampaně jejich zákazníků pokrývají zpravidla pouze jednotlivé obce, nebo zda mají regionální nebo nadregionální charakter³¹. Lze si například představit, že reklama, jako je reklama, kterou provádí Giotto na nemovitosti umístěné na Azurovém pobřeží, je šířena na nadregionální úrovni a neomezuje se pouze na území města Janova.

47. Správné porozumění předběžným otázkám kromě jiného předpokládá, že předkládací usnesení obsahuje alespoň údaje o počtu poskytovatelů služeb a jejich postavení na relevantním trhu, tj. o jejich příbližných podílech na trhu a také podílech samotných obcí, pokud na tomto trhu působí. Rovněž jsou nezbytné alespoň stručné informace o počtu a velikosti zákazníků, kteří si objednávají vyvěšování reklamních plakátů. Obě informace v žádosti

o rozhodnutí o předběžné otázce podané Giudice di pace di Genova-Voltri chybí. Nelze tedy s dostatečnou jistotou určit, zda ve věci, jako je věc v původním řízení, lze vůbec vycházet z dominantního postavení obecní plakátovací služby na trhu (článek 82 ES)³².

48. Giudice di pace ani blíže neuvádí, z čeho by mohlo vyplývat zneužití případného dominantního postavení italských obcí v oblasti vyvěšování reklamních plakátů. Uvádí pouze, že je „zcela zřejmé, že sporné právní předpisy dostaly obce do situace, která je nevyhnutelně vede k ovlivňování trhu v jejich prospěch v rozporu s článkem 82 ES“.

49. Krom toho ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce nelze dovodit, zda a do jaké míry může italská právní úprava ovlivnit

31 – Viz mimo jiné úvahy Komise v jejím rozhodnutí ze dne 14. září 2001 o slučitelnosti spojování podniků se společným trhem KOMP/M.2529 – JCD/RCSPubliTransport/IGP) na základě nařízení Rady (EHS) č. 4064/89 (Úř. věst. C 300, s. 27, bod 10; Zvl. vyd. 08/01, s. 31).

32 – Naopak Komise například odkazuje ve svých písemných a ústních vyjádřeních na různá rozhodnutí orgánů hospodářské soutěže, z nichž lze odvodit, že na italském trhu reklamy prováděné prostřednictvím umístování plakátů vládní účinná hospodářská soutěž. Jedná se o výše uvedené rozhodnutí Komise ze dne 14. září 2001 (viz poznámka 31, zejména bod 15) a rozhodnutí přijatá Autoritá Garante della Concorrenza e del Mercato (italský orgán pro hospodářskou soutěž a obchod) č. 7781 (C3738) ze dne 2. prosince 1999; č. 8019 (C3843) ze dne 10. února 2000; č. 8463 (C1047) ze dne 6. července 2000; č. 11442 (C5428) ze dne 27. listopadu 2002 a č. 12561 (I583) ze dne 30. října 2003.

obchod uvnitř Společenství. Tyto údaje jsou nezbytné pro porozumění otázkám týkajícím se článků 82 ES a 87 ES a pro odpověď na tyto otázky. Na základě vysvětlení poskytnutých předkládajícím soudem nelze zejména určit, do jaké míry italské právní předpisy ztěžují nebo činí méně atraktivním působení zahraničních poskytovatelů služeb na italském trhu nebo využívání služeb soukromých italských poskytovatelů zahraničními zákazníky.

třeba chápat předběžné otázky týkající se článků 86 ES, 87 ES a 88 ES a jakým je třeba na tyto otázky odpovědět, závisí rozhodujícím způsobem na spolehlivých údajích v tomto směru.

3) Mezitímní závěry

50. Konečně z předkládacího usnesení ani nevyplývá způsob, jakým italské obce, zejména město Janov, konkrétně organizují svou plakátovací službu³³. Jedná se v tomto směru o právně samostatný obecní podnik s vlastní právní subjektivitou, nebo o službu prováděnou obecní správou bez zvláštní autonomie? Má obecní plakátovací služba samostatný rozpočet, nebo je financována z veřejného rozpočtu obce³⁴? Jsou příjmy pocházející z obecní daně z reklamy a z poplatků za používání obecní plakátovací služby určeny výhradně na tuto plakátovací službu, nebo plynou bez zvláštního určení do veřejného rozpočtu obce? Způsob, jakým je

51. Z důvodu nedostatečného vymezení skutkového rámce, do něhož jsou zasazeny předběžné otázky ohledně práva hospodářské soutěže, považuji otázku 1 písm. a) a otázku 2 žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce za nepřipustné. Naproti tomu je přípustná otázka 1 písm. b).

B – Posouzení předběžných otázek z hlediska jejich obsahu

33 – V tomto směru z předkládacího usnesení vyplývá pouze skutečnost, že město Janov má pro svou plakátovací službu k dispozici zejména „vedoucí služby, technické služby, zaměstnance v dělnických pozicích, technické vybavení a zařízení, tj. plakátovací služba má velmi podobnou organizační strukturu jako soukromé podniky, které s ní soutěží v této oblasti“. Obecní plakátovací služba je prováděna obcí v rámci zvláštního mechanismu poskytování finančních a hmotných zdrojů, který nemá žádný vztah s jejími institucionálními funkcemi, nýbrž spadá do podnikatelské výdělečné činnosti.

34 – Jak uvedla Viacom ve svých písemných a ústních vyjádřeních, jedná se o službu bez zvláštní autonomie a vlastního rozpočtu.

52. V níže uvedených bodech se budu zabývat především právními problémy týkajícími se volného pohybu služeb (články 49 ES a 50 ES) [otázka 1 písm. b)]. Pro případ, že by Soudní dvůr rozhodl rovněž o přípustnosti otázek týkajících se pravidel hospodářské soutěže, zaujmu podpůrně stanovisko též k otázce 1 písm. a) a otázce 2.

1) K otázce 1 písm. b): volný pohyb služeb (články 49 ES a 50 ES)

členském státě podnikem, jako je Viacom, usazeným v tomto státě, používá službu ve smyslu článků 49 ES a 50 ES³⁶.

53. Podstatou otázky 1 písm. b) předkládaného soudu je, zda volný pohyb služeb (článek 49 ES) brání vnitrostátnímu právnímu předpisu, podle kterého je za vyvěšování reklamních plakátů na veřejných prostranstvích vybírána obecní daň z reklamy ve prospěch obcí, které samy provozují obecní plakátovací službu.

a) Zásada zákazu diskriminace

54. Nejprve je třeba upřesnit, že v rámci volného pohybu služeb není nikterak relevantní, který orgán a v čí prospěch vybírá nepřímou daň. Skutečnost, že je obecní daň z reklamy vybírána italskými obcemi, které současně provozují i obecní plakátovací službu, je relevantní nanejvýš v rámci ustanovení Smlouvy týkajících se hospodářské soutěže, ale nikoli v souvislosti s volným pohybem služeb.

56. Článek 49 ES vyjadřuje zvláštním způsobem obecnou zásadu zákazu diskriminace³⁷. Projevili-li se tedy zdanění – bez jakéhokoli odůvodnění – výrazněji na přeshraniční plnění než na čistě vnitrostátní plnění³⁸, je nesporné, že už pouze z tohoto důvodu se jedná o porušení zásady volného pohybu služeb.

57. V projednávané věci však nic nenasvědčuje tomu, že by mohla obecní daň z reklamy vést – byť k nepřímé – diskriminaci přeshraničních služeb. Obecní daní z reklamy podléhá stejným způsobem vyvěšování reklamních plakátů prováděné domácími nebo zahraničními poskytovateli, případně pro domácí a zahraniční zákazníky. Mimoto

55. Volného pohybu služeb požívá jak poskytovatel, tak příjemce služeb³⁵. Podnik, jako je Giotto, který nechá za úplatu provádět vyvěšování reklamních plakátů v jiném

36 – Obdobně například rozsudek ze dne 24. října 1978, Koestler (15/78, Recueil, s. 1971, bod 3), ve vztahu k bankovním službám.

37 – Viz rozsudky ze dne 28. října 1999, Vestergaard (C-55/98, Recueil, s. I-7641, body 16 a 17), a ze dne 11. prosince 2003, AMOK (C-289/02, Recueil, s. I-15059, body 25 a 26).

38 – Stejně je tomu například v rozsudcích ze dne 13. prosince 1989, Corsica Ferries France (C-49/89, Recueil, s. 4441, bod 7); ze dne 5. října 1994, Komise v. Francie (C-381/93, Recueil, s. I-5145, body 17 až 21); ze dne 29. listopadu 2001, De Coster (C-17/00, Recueil, s. I-9445, body 30 až 35) a ze dne 21. března 2002, Cura Anlagen (C-451/99, Recueil, s. I-3193, body 65 až 69).

35 – Rozsudky ze dne 13. července 2004, Komise v. Francie (C-262/02, Sb. rozh. s. I-6569, bod 22) a Bacardi-Martini (C-429/02, Sb. rozh. s. I-6613, bod 31).

je daň vybírána nejen za služby poskytované soukromými subjekty, ale ve stejné výši rovněž za případné služby poskytované samotnými obcemi prostřednictvím jejich plakátovací služby³⁹. Obecní daň z reklamy tedy tvoří součást obecného systému vnitrostátních poplatků, který je založen na objektivních a nediskriminačních kritériích a který bez rozlišení ovlivňuje vnitrostátní i přeshraniční činnosti⁴⁰.

59. Podléhá-li dani poskytovatel nebo příjemce služeb, jedná se bezpochyby o omezení volného pohybu služeb, pokud je tato finanční povinnost uplatněna v souvislosti se zvláštními opatřeními, kterým povinně podléhá poskytovatel nebo příjemce služeb (například zpoplatněné státní kontroly, řízení o udělení povolení podléhající poplatku a rovněž povinnost použít za úplaty určitá zařízení nebo služby, například v přístavech)⁴². Daň tohoto druhu totiž zesiluje účinek opatření, která jsou sama způsobilá zakázat, narušit nebo učinit méně atraktivním poskytování nebo příjem služeb.

b) Zákaz omezení

58. Článek 49 ES, jak vyplývá z jeho samotného znění, krom toho požaduje odstranění jakéhokoliv omezení volného pohybu služeb, i když se toto omezení vztahuje bez rozlišení na vnitrostátní poskytovatele i na poskytovatele z jiných členských států, pokud je způsobilé zakázat, narušit nebo učinit méně atraktivním poskytování nebo příjem přeshraničních služeb⁴¹.

60. Naproti tomu otázka, zda uložení daně použitelné bez rozlišení, například nepřímé daně, může mít samo o sobě za následek omezení, dosud nebyla judikaturou jednoznačně zodpovězena⁴³. V úvahu přicházejí dvě řešení:

39 — V případě použití obecní plakátovací služby je podle čl. 19 odst. 1 legislativního nařízení č. 507/93 třeba uhradit poplatek, „který zahrnuje daň z reklamy, ve prospěch obce, která službu provede“ (zvýrazněno mnou).

40 — Co se týče souvisejícího problému zdanění zboží (článek 90 ES), viz rozsudky ze dne 7. května 1987, *Co-Frutta* (193/85, Recueil, s. 2085, bod 10 a násl.) a ze dne 9. září 2004, *Carbonati Apuani* (C-72/03, Sb. rozh. s. I-8027, bod 17). Viz rovněž rozsudek ze dne 29. dubna 2004, *Weigel* (C-387/01, Recueil, s. I-4981, bod 55 na konci).

41 — Viz rovněž rozsudky ze dne 18. června 1998, *Corsica Ferries France* (C-266/96, Recueil, s. I-3949, bod 56); ze dne 20. února 2001, *Anair* a další (C-205/99, Recueil, s. I-1271, bod 21) a ze dne 13. června 2002, *Sea-Land Service a Nedlloyd Lijnen*, (C-430/99 a C-431/99, Recueil, s. I-5235, bod 32). Stejně rozsudky uvedené výše v poznámce 35, *Komise v. Francie*, bod 22, a *Bacardi France*, bod 31.

42 — Viz v tomto smyslu mimo jiné rozsudky *Corsica Ferries France*, body 3, 4 a 60, a *Sea-Land Service a Nedlloyd Lijnen*, body 38 a 42; uvedené výše v poznámce 41, a rovněž bod 25 mého stanoviska ze dne 22. června 2004 ve věci *Komise v. Nizozemsko* (C-189/03, Sb. rozh. s. I-9289).

43 — Rozsudky uvedené v poznámce 38 se všechny týkaly daní diskriminační povahy.

i) Řešení založené na odůvodnění: vnitrostátní daň nediskriminační povahy může představovat omezení a musí být přezkoumána, pokud jde o její odůvodnění.

nuta rozsáhlá diskreční pravomoc, co se týče jejich obecných rozhodnutí ohledně rozpočtové politiky⁴⁵ a povahy a formy vybíraných daní. Není úkolem Soudního dvora zpochybňovat rozpočtová rozhodnutí členských států.

61. Je nepochybné, že i pouhé uložení daně může zdražit hospodářskou činnost, a tím ji učinit méně atraktivní. V každém případě rozsudek De Coster může být vykládán také v tom smyslu, že vnitrostátní daň podléhá přezkumu, jemuž běžně podléhají *omezení*⁴⁴.

63. Přesto přichází v úvahu nezákonné omezení volného pohybu služeb způsobené nediskriminační daní tehdy, pokud by tato daň měla zakazující účinek, tj. že by se svou povahou rovnala zákazu činnosti.

62. Pokud bychom zvolili tento přístup a považovali vnitrostátní daně za omezení základních svobod, pak by musely být v konečném důsledku všechny daně jakéhokoli druhu přezkoumány ve světle práva Společenství; členské státy by tudíž byly potenciálně v každém případě povinny prokázat, že jsou jejich daně odůvodněny naléhavými důvody obecného zájmu, tj. že jsou vhodné, nezbytné a přiměřeně úměrné sledovaným cílům. Je však třeba vzít v úvahu, že vybírání rozpočtových prostředků je nezbytnou podmínkou činnosti státu, a tudíž představuje v zásadě legitimní cíl a – rovněž z tohoto důvodu – je vybírání daní v mnohých ustanoveních Smlouvy o ES (viz například články 90 ES, 93 ES a čl. 175 odst. 2 první odrážka ES) takřka předpokládáno. Členským státům by měla být poskyt-

ii) Řešení založené na skutkovém vymezení: nediskriminační vnitrostátní daň je *a priori* vyloučena z rozsahu působnosti základní svobody.

64. Soudní dvůr teprve nedávno zaujal v jedné věci jiný postoj v souvislosti s volným pohybem pracovníků (článek 39 ES). Uložení vnitrostátní *nediskriminační* daně nebylo posuzováno z hlediska odůvodnění naléhavými důvody obecného zájmu, jak je obvyklé v případě omezení; formulace

⁴⁴ – Rozsudek ze dne 29. listopadu 2001, De Coster (C-17/00, Recueil, s. I-9445, body 26, 29, 37 a 38). V této věci však byla daň mírně jiná rovněž diskriminační (viz body 31 až 35 rozsudku).

⁴⁵ – To platí samozřejmě pouze v mezích, které vyplývají z hlavy VII Smlouvy o ES o hospodářské a měnové politice.

zvolená v rozsudku Weigel⁴⁶ spíše naznačuje, že uložení takové daně musí být zcela vyloučeno z rozsahu působnosti základní svobody:

„Smlouva však pracovníkovi nezaručuje, že přenesení jeho činnosti do jiného členského státu, než je stát, ve kterém doposud sídlil, bude neutrální, co se týče zdanění. Vzhledem k rozdílům v právních úpravách členských států v této oblasti může být toto přenesení pro pracovníka podle okolností v oblasti nepřímého zdanění více či méně výhodné, nebo nevýhodné. Z toho v zásadě vyplývá, že případná nevýhoda oproti situaci, ve které tento pracovník vykonával své činnosti před uvedeným přenesením, není v rozporu s článkem 39 ES [...]“⁴⁷.

65. Ve prospěch tohoto řešení hovoří skutečnost, že omezení základních svobod jsou obvykle charakterizována tím, že jsou v zásadě zakázána a mohou být odůvodněna pouze ve výjimečném případě – například naléhavými důvody obecného zájmu. Naproti tomu, jak již bylo uvedeno, řada ustanovení Smlouvy o ES předpokládá, že členské státy vybírají nepřímé daně na základě své daňové suverenity (viz například články 90 ES, 93 ES a čl. 175 odst. 2 první odrážka ES), a nikoli pouze ve výjimečných případech, které musí být vykládány restriktivně. Všechna tato ustanovení vycházejí ze

stejného předpokladu, že vybírání daní, které jsou součástí obecného systému vnitrostátních poplatků, jsou založeny na objektivních nediskriminačních kritériích a ovlivňují bez rozlišení vnitrostátní i přeshraniční činnosti, není zakázáno, ale je v zásadě povoleno a nemusí být v každém jednotlivém případě odůvodněno; rozdíly existující mezi členskými státy v oblasti nepřímého zdanění jsou připuštěny a mohou být případně odstraněny prostřednictvím harmonizace vždy, je-li to nezbytné například pro fungování vnitřního trhu (článek 93 ES).

iii) Přenesení na projednávanou věc: obecní daň z reklamy

66. Co se týče obecní daně z reklamy podle italského práva, která je předmětem sporu v projednávané věci, vedou obě řešení ke stejnému výsledku:

Zvolíme-li řešení založené na skutkovém vymezení, nepřímá daň, která je součástí obecného systému vnitrostátních daní vycházejících z objektivních nediskriminačních kritérií a která ovlivňuje bez rozlišení vnitrostátní a přeshraniční činnosti, nespadá do

46 — Uveden výše v poznámce 40.

47 — Rozsudek uvedený výše v poznámce 40, bod 55 (nediskriminační povaha daně v této věci je upřesněna v bodě 53 rozsudku); viz mimo jiné bod 36 stanoviska generálního advokáta A. Tizzana ze dne 3. července 2003 v téže věci.

působnosti článku 49 ES. Podle dostupných informací obecní daň z reklamy tato kritéria splňuje⁴⁸.

2) Zákaz zneužívání dominantního postavení (článek 82 ES ve spojení s článkem 86 ES)

Zvolíme-li naopak řešení založené na odůvodnění, pak by obecní daň z reklamy sice představovala omezení volného pohybu služeb, ale mohla by být zároveň bez problémů odůvodněna: podle všech dostupných informací nemá tato – nízká – daň zakazující účinek a ani není zjevné, do jaké míry by mohl vnitrostátní a místní zákonodárce při stanovení daně překročit široké meze svého volného uvážení, kterým disponuje v oblasti rozpočtové politiky⁴⁹.

68. Předkládající soud klade celkem dvě otázky týkající se článku 82 ES ve spojení s článkem 86 ES, které budou dále podpůrně zodpovězeny⁵⁰. Otázka 1 písm. a) se týká pravomoci obce stanovit a vybírat obecní daně, zatímco otázka 2 písm. a) se týká přidělení výnosu z těchto daní obci. Obě otázky se v podstatě týkají možné existence narušení hospodářské soutěže ve prospěch obecní plakátovací služby a v neprospěch soukromých poskytovatelů.

a) K otázce 1 písm. a): spojení správních pravomocí a podnikatelské činnosti (článek 82 ES ve spojení s článkem 86 ES)

67. Souhrnně tedy platí, že článek 49 ES nebrání vybírání nepřímé daně, jakou je obecní daň z reklamy v Itálii, pokud je součástí obecního systému vnitrostátních daní, je založena na objektivních nediskriminačních kritériích a ovlivňuje bez rozlišení vnitrostátní a přeshraniční činnosti.

69. Podstatou otázky 1 písm. a) předkládajícího soudu je, zda použití článku 82 ES ve spojení s článkem 86 ES brání vnitrostátnímu právnímu předpisu, podle kterého obce provozující obecní plakátovací službu jsou současně pověřeny stanovením a vybíráním (správou) poplatků, jako je obecní daň

48 – O neexistenci diskriminace viz rovněž bod 57 tohoto stanoviska.

49 – Komise ve svém vyjádření s odkazem na judikaturu italských správních soudů (Tribunale Amministrativo Regionale per la Toscana – TAR Toscana-Firenze, rozsudek č. 456 ze dne 11. března 2002) uvádí, že tato daň je velmi nízká („di ammontare molto modesto“).

50 – Viz body 51 a 52 tohoto stanoviska.

z reklamy a poplatek, který je třeba uhradit za obecní plakátovací službu.

prováděné v rámci „výkonu veřejné moci“. Určujícím ukazatelem pro toto rozlišení je povaha vykonávané činnosti. V tomto směru je nezbytné přezkoumat činnost vykonávanou v každém jednotlivém případě, aby bylo možno určit, do které kategorie tyto jednotlivé činnosti náleží⁵².

70. Přezkoumáme-li nejprve ve světle pravidel práva Společenství ohledně hospodářské soutěže pouze pravomoc obcí stanovit a vybírat určité obecní daně, lze vyvodit následující závěry:

71. Základní podmínkou pro použití článku 82 ES (případně ve spojení s čl. 86 odst. 1 ES a článkem 10 ES) by byla skutečnost, že je možno v rámci stanovení a vybírání těchto daní považovat obecní službu za podnik. Pojem podniku v kontextu práva hospodářské soutěže musí být chápán funkčně a zahrnuje každý subjekt vykonávající hospodářskou činnost bez ohledu na právní formu tohoto subjektu a jeho způsob financování⁵¹.

73. Stanovení a vybírání daní není svou povahou hospodářskou činností, ale činností spadající do výkonu veřejné moci. Daň, jako je obecní daň z reklamy, nepředstavují protiplnění za použití konkrétních služeb, které jsou na trhu obvyklé, ale slouží obecně k financování územních celků⁵³; odvozeným cílem daně může být náhrada za používání veřejných prostor pro reklamní zprávy soukromých osob⁵⁴, avšak tento odvozený cíl nic nemění na povaze daně a nečiní z tohoto příjmu například protiplnění za službu.

72. Hospodářská činnost („jako podnik“) spočívá v nabídce zboží a služeb na trhu, čímž se odlišuje od svrchované činnosti

52 — Rozsudky ze dne 16. června 1987, Komise v. Itálie (118/85, Recueil, s. 2599, bod 7), a ze dne 18. března 1997, Call & Figli (C-343/95, Recueil, s. I-1547, body 16 a 18). Podobné rozlišení mezi činností podniku a činností spadající do výkonu veřejné moci obcí je uvedeno také v rozsudku ze dne 4. května 1988, Bodson (30/87, Recueil, s. 2479, bod 18).

53 — Na rozdíl od rozsudku ze dne 17. května 2001, TNT Traco (C-340/99, Recueil, s. I-4109, viz zejména bod 47) obecní daň z reklamy nepředstavuje platbu ve prospěch obce za služby, které obec sama neposkytlá.

54 — Komise se v tomto smyslu vyjadřuje ve svém písemném podání, přičemž odkazuje na judikaturu italských správních soudů (Tribunale Amministrativo Regionale per la Toscana – TAR Toscana-Firenze, rozsudky č. 456 a 457 ze dne 11. března 2002).

51 — Rozsudky ze dne 23. dubna 1991, Höfner a Elser (C-41/90, Recueil, s. I-1979, bod 21); ze dne 22. ledna 2002, Císal (C-218/00, Recueil, s. I-691, bod 22) a ze dne 16. března 2004, AOK-Bundesverband a další (C-264/01, C-306/01, C-354/01 a C-355/01, Recueil, s. I-2493, bod 46).

Povaha činnosti vykonávané v rámci výkonu veřejné moci, kterou má vybírání daně, má za následek, že pravidla hospodářské soutěže se *do této míry* nevztahují na dotčené obce⁵⁵.

stanoví protiplnění za službu poskytovanou obecní plakátovací službou⁵⁶, a jednají tudíž jako podniky působící na trhu, tj. vykonávají hospodářskou činnost⁵⁷.

74. Pokud jde o *poplatek* za použití obecní plakátovací služby, je třeba rozlišovat mezi těmito dvěma základními prvky.

Na jedné straně se poplatek skládá z *daňového prvku*, zahrnuje totiž obecní daň z reklamy (čl. 19 odst. 1 legislativního nařízení č. 507/93); *do této míry* je uvedená daň prostě zahrnuta v poplatku a při stanovení a vybírání tohoto poplatku musí tudíž platit totéž, co platí při stanovení a vybírání daně: obce jednají v rámci výkonu veřejné moci a nevykonávají hospodářskou činnost.

75. V důsledku toho obec nebo obecní služba vykonává hospodářskou činnost a může být případně pokládána za podnik ve smyslu práva Společenství v oblasti hospodářské soutěže, pouze pokud stanoví *prvek odměny poplatku* stanovený v čl. 19 odst. 1 legislativního nařízení č. 507/93, tj. část poplatku, prostřednictvím které se platí za služby poskytované obecní plakátovací službou.

76. Zneužití ve smyslu článku 82 ES ve spojení s čl. 86 odst. 1 ES může tudíž existovat pouze, pokud obec – za předpokladu, že její obecní plakátovací služba má dominantní postavení – stanoví v rozporu

Na druhé straně však tento poplatek obsahuje rovněž prvek, který jde nad rámec obecní daně z reklamy a který slouží k pokrytí nákladů na obecní plakátovací služby (*prvek odměny*); *do této míry* obce

56 – Výraz „služba“ (italsky: „servizio“) je dokonce výslovně použit v čl. 19 odst. 1 legislativního nařízení č. 507/93.

57 – Jak vyplývá z vyjádření přednesených u Soudního dvora, obecní plakátovací služba je poskytována zejména sdružením a společenským institucím pro jejich veřejná sdělení. Z toho lze vyvodit, že činnost vykonávanou obecní plakátovací službou představují – alespoň částečně – *služby obecního hospodářského zájmu*. To však nic nemění na hospodářském charakteru této činnosti ve smyslu pravidel hospodářské soutěže, a tudíž ani na potvrzení pojmu podnik. Povaha služby může mít určitý význam nanejvýš ve druhé fázi v rámci článku 16 ES a čl. 86 odst. 2 ES.

55 – Rozsudek Calli a Figli, uvedený výše v poznámce 52, body 16, 18 a 23.

s právem hospodářské soutěže příliš vysoký nebo příliš nízký prvek odměny poplatku podle čl. 19 odst. 1 legislativního nařízení č. 507/93⁵⁸. V projednávané věci však nejsou dostatečné indicie svědčící pro závěr, že se jedná o zneužití, jehož zjištění by vyžadovalo komplexní posouzení všech okolností případu⁵⁹.

77. Pouhá pravomoc *stanovit a vybírat obecní daň z reklamy* však nepředstavuje *a priori* důvod k obavám, že by se mohla obec – bez ohledu na již posouzenou otázku, že obec není podnik – chovat zneužívajícím způsobem ve smyslu článku 82 ES ve spojení s čl. 86 odst. 1 ES. Tato daň je bez ohledu na svou strukturu a výši *neutrální z hlediska hospodářské soutěže*, protože je vybírána jak za použití služeb soukromých poskytovatelů, tak za použití obecní plakátovací služby (jak známo v posledně uvedeném případě je daň

zahrnuta do poplatku podle čl. 19 odst. 1 legislativního nařízení č. 507/93)⁶⁰.

78. Viacom a Giotto namítají, že italské obce vykonávají kromě stanovení a vybírání daní další veřejné pravomoci, jejichž prostřednictvím upravují šíření reklamních zpráv na svém území, a tudíž ovlivňují trh ve prospěch svých plakátovacích služeb například tím, že určí místo a velikost poskytnutých ploch určených k plakátování a provedou některá omezení reklamy z důvodů veřejného zájmu⁶¹. Tato výtky vychází v podstatě ze skutečnosti, že obce působí jako podniky (prostřednictvím svých plakátovacích služeb) na trhu, jehož pravidla samy stanoví (při výkonu svých výše uvedených pravomocí orgánu veřejné moci)⁶². Tento střet zájmů podle společností Viacom a Giotto sám o sobě svědčí o zakázaném zneužití dominantního postavení⁶³.

79. V tomto směru však analogicky platí mé předcházející úvahy o obecní dani z vyvěšování plakátů: pokud obec upravuje

58 — Jak příliš vysoký, tak příliš nízký poplatek může případně nepříznivě ovlivňovat zákazníky. V prvním případě musí zákazníci zaplatit obci příliš vysoké ceny; v druhém případě to může vést k narušení hospodářské soutěže a vytlačení soukromých poskytovatelů z trhu, a v konečném důsledku mají tudíž zákazníci menší výběr.

59 — Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce neobsahuje žádný údaj o výši vybíraného poplatku za použití obecní plakátovací služby města Janova. Ani přes výslovnou žádost Soudního dvora účastníci řízení neposkytli v tomto ohledu doplňující údaje.

60 — Projednávaná věc se v tomto směru liší od rozsudku ze dne 17. července 1997, *GT-Link* (C-242/95, Recueil, s. I-4449, body 14 a 41), který se týkal osvobození veřejných podniků od daní, které měly platit ostatní podniky.

61 — Viacom a Giotto se ostatně obdobně vyjádřily k volnému pohybu služeb (článek 49 ES).

62 — Tím účastníci řízení s konečnou platností stanovili podobnost se skutkovým základem rozsudku ze dne 13. prosince 1991, *RTT v. GB-Inno-BM* (C-18/88, Recueil, s. I-5941, body 25 a 26).

63 — Na jednání u Soudního dvora se zástupce společnosti Viacom mimo jiné odvolával na skutkové okolnosti rozsudku *TNT Traco*, uvedeného výše v poznámce 53, a rozsudku ze dne 18. června 1991, *ERT v. DEP* (C-260/89, Recueil, s. I-2925).

šíření reklamních zpráv, například zákazem nebo omezením některých forem reklam z důvodů veřejného zájmu a mimoto určením ploch použitelných pro reklamu, ne jedná jako podnik, ale vykonává veřejné pravomoci. Právo hospodářské soutěže se na ni v tomto ohledu *a priori* nevztahuje.

80. Je rovněž v souladu s legitimním obecným zájmem, aby obce upravovaly šíření reklamních zpráv. Například s ohledem na městskou zástavbu může být nezbytné zakázat reklamu na některých místech území obce, snížit počet poskytnutých ploch nebo zakázat některé formy reklamy. Některá omezení mohou být odůvodněna také zájmy spojenými s ochranou životního prostředí nebo bezpečností dopravního provozu. Krom toho musí mít obce dostatečnou diskreční pravomoc při stanovování a uskutečňování svých cílů v oblasti městské zástavby a jiných obecných zájmů.

81. Porušení čl. 86 odst. 1 ES ve spojení s článkem 82 ES, případně ve spojení s článkem 10 ES však přichází v úvahu, pokud obec překročí meze volného uvážení, kterým disponuje, a při výkonu svých pravomocí orgánu veřejné moci naruší hospodářskou soutěž ve prospěch vlastního obecního podniku, tedy pokud při výkonu veřejné

moci upřednostňuje plakátovací službu, kterou provozuje – za předpokladu, že tato služba má dominantní postavení – před soukromými poskytovateli působícími na stejném trhu⁶⁴. Tak by tomu bylo například, pokud by obec poskytla svému podniku značnou část poskytnutých ploch určených pro plakátování nebo pokud by s odvoláním na obecný zájem podrobila činnost soukromých poskytovatelů přísnějším omezením než činnost své vlastní plakátovací služby.

82. Určení, zda je tomu tak v projednávané věci, by však vyžadovalo komplexní posouzení všech okolností případu. Zejména je nedostačující provést pouze kvantitativní posouzení ploch určených k plakátování⁶⁵ a pouze spočítat, kolik z nich je vyhrazeno pro soukromé poskytovatele a kolik pro obecní plakátovací službu. Jak na jednání správně uvedla Komise, určující je kvalita a umístění každé reklamní plochy určené k plakátování. Mimoto je třeba vzít v úvahu, zda a do jaké míry se případná omezení stanovená obcí vztahují rovněž na použití

64 – Viz rozsudky ze dne 10. ledna 1985, Leclerc a další (229/83, Recueil, s. 1, bod 14); ze dne 29. ledna 1985, Cullet (231/83, Recueil, s. 305, bod 16); rozsudek Hüfner a Elser, uvedený výše v poznámce 51, body 26 až 29, a rozsudek ze dne 5. října 1995, Centro Servizi Spediporto v. Spedizioni Marittima del Golfo (C-96/94, Recueil, s. I-2883, bod 20).

65 – V příběhu řízení u Soudního dvora společnosti Viacom a Giotto tvrdily, že město Janov určilo přibližně 17 000 m² pro soukromé poskytovatele oproti přibližně 24 000 m² pro vlastní plakátovací službu. Jak však na jednání připustil sám zástupce společnosti Viacom, část reklamních ploch přidělených obecní plakátovací službě je vyhrazena pro úřední vývěsky nebo pro vývěsky veřejného zájmu.

soukromých reklamních ploch. Na základě informací, kterými Soudní dvůr disponuje, v každém případě neexistují dostatečné údaje umožňující určit, že město Janov zvýhodňuje obecní plakátovací službu.

z poplatků, jako je obecní daň z reklamy a poplatek za použití obecní plakátovací služby, přidělen obcím, které samy provozují plakátovací službu.

83. Za okolností, jako jsou okolnosti známé v původním řízení, tudíž článek 82 ES a čl. 86 odst. 1 ES nebrání vnitrostátnímu právnímu předpisu, podle něhož je za reklamu prostřednictvím vyvěšování plakátů na veřejných prostranstvích vybírána obecní daň z reklamy nebo poplatek ve prospěch obcí, které zároveň samy provozují obecní plakátovací službu.

85. Článek 86 odst. 1 ES zakazuje obcím jakožto veřejným orgánům vést podniky veřejného práva k takovému jednání, které by porušovalo článek 82 ES⁶⁶. Pokud by tedy obec například poskytla své plakátovací službě prostředky plynoucí z obecní daně z reklamy, nebylo by možné vyloučit, že to následně způsobí narušení hospodářské soutěže v neprospěch soukromých poskytovatelů a ve prospěch obecní plakátovací služby⁶⁷.

b) K otázce 2 písm. a): přidělení výnosu z daně z reklamy plakátovací službě (článek 82 ES ve spojení s článkem 86 ES)

86. Uvedená obecní služba je však součástí obce a nic nenasvědčuje, že by měla výraznou organizační autonomii, zejména vlastní rozpočet nebo samostatné účetnictví. Naopak je třeba mít za to, že obecní plakátovací služba je financována přímo z obecního rozpočtu a že příjmy z této služby a výdaje na ni jsou přímo zaúčtovány do

84. Podstatou otázky 2 písm. a) předkládacího soudu je, zda článek 82 ES ve spojení s článkem 86 ES brání vnitrostátnímu právnímu předpisu, podle něhož je výnos

66 — Viz rozsudky Leclerc a další, uvedené výše v poznámce 64, bod 14; Cullet, uvedený výše v poznámce 64, bod 16, a Höfner a Elser, uvedený výše v poznámce 51, body 26 až 29.

67 — Viz rozsudek ze dne 27. listopadu 2003, Enirisorse (C-34/01 až C-38/01, Recueil, s. I-4243, body 48 až 52) a stanovisko generální advokátky C. Stix-Hackl přednesené dne 7. listopadu 2002 ve stejné věci, body 72 až 84.

příslušných položek⁶⁸. Bez minimálního organizačního oddělení a průhlednosti⁶⁹ však lze jen stěží určit, zda a do jaké míry je obecní plakátovací služba příjemcem výnosu z daně, zejména z prostředků plynoucích z obecní daně z reklamy.

87. Dokonce i *za předpokladu*, že obecní plakátovací služba má dostatečnou organizační autonomii, dostupné informace neumožňují s jistotou určit, že město Janov vedlo uvedenou službu k zneužívajícímu jednání v rozporu s pravidly hospodářské soutěže.

88. Pokud je známo, až doposud Soudní dvůr připouštěl vznik situace, která vede podnik ke zneužívání svého dominantního postavení, pouze pokud stát udělil tomuto podniku rovněž zvláštní práva – zpravidla monopolní postavení – a pokud povaha

udělení práv nebo dalšího jednání státu přinejmenším „umožnila“ podniku zneužívat jeho postavení⁷⁰. V každém případě bylo nezbytné stanovit vztah mezi udělenými právy, vzniklou situací a zneužitím dominantního postavení podniku.

89. Jelikož však čl. 86 odst. 1 ES zakazuje členským státům přijímat opatření tohoto druhu nejen vůči *podnikům se zvláštními právy*, ale také vůči *podnikům veřejného práva*, je třeba pro tuto oblast vyvodit podobné závěry⁷¹. Podnik veřejného práva může být uveden do postavení umožňujícího se domnívat, že bude zneužívat svého domnělého dominantního postavení, nejen udělením zvláštních práv nebo monopolu, ale rovněž poskytnutím finančních prostředků⁷².

90. V této souvislosti by bylo třeba posouzením všech okolností projednávaného případu přezkoumat, zda povaha a rozsah pří-

68 — Zástupce společnosti Viacom se na jednání sám vyjádřil v tomto smyslu.

69 — Povinnost zaručit průhlednost ve finančních vztazích mezi obcí a její plakátovací službou by mohla vyplývat ze směrnice Komise 80/723/EHS ze dne 25. června 1980 o způsobilosti finančních vztahů mezi členskými státy a veřejnými podniky [Úř. věst. L 195, s. 35; Zvl. vyd. 08/01, s. 20; ve znění poslední změny směrnice Komise 2000/52/ES ze dne 26. července 2000 (Úř. věst. L 193, s. 75; Zvl. vyd. 08/02, s. 11)], avšak s výhradou výjimek uvedených v čl. 4 odst. 1 této směrnice.

70 — Viz rozsudky ERT, uvedený výše v poznámce 63, body 35 až 37; Höfner a Elser, uvedený výše v poznámce 51, body 27 až 31; GT-Link, uvedený výše v poznámce 60, body 33 až 35; ze dne 10. prosince 1991, Merzi Convenzionali Porto di Genova, (C-179/90, Recueil, s. I-5889, body 17 až 19); ze dne 11. prosince 1997, Job Centre (C-55/96, Recueil, s. I-7119, body 28 až 31); ze dne 12. února 1998, Raso a další (C-163/96, Recueil, s. I-533, body 27 až 31); ze dne 25. června 1998, Dusseldorp a další (C-203/96, Recueil, s. I-4075, body 61 a 62); ze dne 12. září 2000, Pavlov a další (C-180/98 až C-184/98, Recueil, s. I-6451, body 127 a 128); TNT Traco, uvedený výše v poznámce 53, bod 44; Ambulanz Glöckner, uvedený výše v poznámce 14, body 39 a 40, a ze dne 22. května 2003, Connect Austria (C-462/99, Recueil, s. I-5197, body 80 až 84).

71 — Viz rovněž stanovisko generální advokátky C. Stix-Hackl ve věci Enirisorse, uvedené výše v poznámce 67, body 72 až 84.

72 — Viz rovněž rozsudek Enirisorse, uvedený výše v poznámce 67, body 48 až 52, a stanovisko generální advokátky C. Stix-Hackl v této věci, uvedené výše v poznámce 67, body 72 až 84.

padného přidělení výnosu z obecní daně z reklamy obecní plakátovací službě mohou vést tuto službu k jednání narušujícímu hospodářskou soutěž. V projednávané věci však neexistuje žádná konkrétní indicie nasvědčující takovému přidělení prostředků.

nosti, a o zákaz provedení podle čl. 88 odst. 3 ES, pokud je výnos z poplatků, jako je obecní daň z reklamy a poplatek za obecní plakátovací službu, přidělen obcím, které samy provozují plakátovací službu.

91. Za okolností, jako jsou okolnosti známe v původním řízení, tedy článek 82 ES a čl. 86 odst. 1 ES nebrání vnitrostátnímu právnímu předpisu, podle něhož je za vyvěšování reklamních plakátů ve veřejných prostorách vybírána obecní daň z reklamy nebo poplatek ve prospěch obcí, které současně samy provozují obecní plakátovací službu.

93. Viacom a Giotto, ale i předkládající soud mají za to, že přidělení výnosu z obecní daně z reklamy a z poplatků za obecní plakátovací službu představuje nepovolenou státní podporu. Protože obecní daň z reklamy tak porušuje právo Společenství, mají za to, že nemají povinnost tuto daň platit. Předmětem námitek účastníků původního řízení a jádrem předběžné otázky je tedy jak použití, tak i vlastní vybírání obecní daně z reklamy a poplatku za použití obecní plakátovací služby.

3) K otázce 2 písm. b): zákaz státní podpory (články 87 ES a 88 ES)

a) Obecní daň z reklamy

92. Podstatou otázky 2 písm. b) předkládajícího soudu, která je podpůrně zodpovězena níže⁷³, je, zda se jedná o (případně zakázanou) státní podporu ve smyslu článku 87 ES, která mimo jiné podléhá oznamovací povin-

94. Pokud jde o obecní daň z reklamy, na základě informací, které má Soudní dvůr k dispozici, hovoří proti použití ustanovení Smlouvy o ES týkajících se státní podpory několik důvodů.

73 — Viz body 51 a 52 tohoto stanoviska.

95. Pokud bychom stejně jako předkládající soud a účastníci původního řízení *předpokládali*, že obec musí být celkem vzato pokládána za podnik, neznamená to, že by se použila ustanovení týkající se státní podpory. Vydeme-li totiž z tohoto předpokladu, nebude splněno kritérium *státního původu* finančních prostředků, neboť v uvedeném případě musí být obecní daň z reklamy považována za platbu soukromého podniku (poskytovatele reklamy, například společnosti Viacom) jinému podniku (obci). Vzhledem k tomu, že by nedocházelo k převodu *státních* prostředků, nejednalo by se v důsledku toho o žádnou podporu; na tom nemůže nic změnit ani okolnost, že povinnost platit obecní daň z reklamy vychází z kogentních ustanovení⁷⁴.

96. Jediným případem, kdy by mohla vyvstat otázka kvalifikace obecní daně z reklamy jako podpory, je tudíž trojstranný vztah, kdy nejprve obec vybírá daň v rámci výkonu své pravomoci veřejného orgánu a dále je z výnosu této daně placena podpora obecní plakátovací službě, která má dostatečnou organizační autonomii. Jak však již bylo uvedeno, ani předkládací usnesení, ani vysvětlení účastníků řízení neobsahují dosta-

tečné indicie, že by obecní plakátovací služba měla dostatečnou organizační a zejména rozpočtovou nebo účetní autonomii⁷⁵. Neexistuje-li však „vnější vztah“, který by umožňoval připustit zvláštní přidělení daňových příjmů, chybí rovněž autonomní příjemce podpory: obec se nemůže sama dotovat.

97. Zákaz podpory uvedený v článku 87 ES a oznamovací povinnost a zákaz provádění uvedené v čl. 88 odst. 3 ES by se však nevztahovaly přímo na *samotnévybírání* obecní daně z reklamy ani za *předpokladu*, že by obecní plakátovací služba měla požadovanou organizační autonomii. Naopak, za tímto účelem by musely být splněny další podmínky⁷⁶, zejména by musel existovat přímý a neoddělitelný vztah mezi vybíráním uvedené daně a konkrétní dotací obce, financovanou případně pomocí této daně a vyplacenou obecní plakátovací službě⁷⁷. Pouze pokud existuje takový přímý vztah, může mít případná protiprávnost podpory

75 — Viz v tomto směru rovněž bod 86 a poznámka 69 tohoto stanoviska.

76 — Viz zejména rozsudek ze dne 21. října 2003, Van Calster a Cleeren (C-261/01 a C-262/01, Recueil, s. I-12249, bod 49) a rozsudek Enirisorse, uvedený výše v poznámce 67, body 43 až 45. Vyčerpávající pojednání problematiky se nachází v bodě 32 a následující stanoviska generálního advokáta Geelhoeda ze dne 4. března 2004 předneseného ve věci Streekgewest Westelijk Noord-Brabant (C-174/02 a C-175/02, Recueil, s. I-85 a s. I-127, viz s. I-88).

77 — Viz také bod 34 a následující stanoviska generálního advokáta Geelhoeda ve věci Streekgewest Westelijk Noord-Brabant, uvedeného výše v poznámce 76.

74 — Rozsudek PreussenElektra, uvedený výše v poznámce 11, body 58, 59 a 61.

dopad na vybírání poplatku a právní předpisy v oblasti podpory se mohou vztahovat na vybírání daní.

100. Pokud jde o *daňový prvek, mutatis mutandis* zde platí mé předcházející úvahy⁷⁹.

98. V projednávané věci neexistují žádné indicie umožňující dospět k závěru, že jde o (protiprávní) podporu, jejíž existence je v každém případě podmínkou, ani že jde o existenci požadovaného přímého a neoddělitelného vztahu mezi podporou a vybíráním daně. Především je třeba na základě existujících informací určit, že obecní daň z reklamy *plyne do obecního rozpočtu za účelem obecního použití*, a není tedy zvláště určena k financování obecní plakátovací služby, například prostřednictvím zvláštního fondu.

101. Pokud jde o *prvek odměny*, nemůže se *a priori* jednat o podporu: poplatek není placen ze státních prostředků, ale ze soukromých prostředků zákazníků obecní plakátovací služby⁸⁰, a představuje protiplnění za služby poskytnuté touto službou; nejedná se tedy o hospodářskou výhodu, kterou by obecní plakátovací služba nemohla získat za běžných tržních podmínek⁸¹.

c) Mezitímní závěry

b) Poplatek za použití obecní plakátovací služby

99. Pokud jde o poplatek za použití obecní plakátovací služby, skládá se, jak již bylo uvedeno, z daňového prvku a z prvku odměny za službu poskytnutou plakátovací službou⁷⁸.

102. Za okolností, jako jsou okolnosti známé v původním řízení, nebrání články 87 ES a 88 ES vnitrostátnímu právnímu předpisu, podle něhož je za reklamu prostřednictvím vyvěšování plakátů na veřejných prostranstvích vybírána obecní daň z reklamy nebo poplatek ve prospěch obcí, které současně samy provozují obecní plakátovací službu.

79 — Viz body 94 až 98 tohoto stanoviska.

80 — Viz v tomto smyslu rozsudek *PreussenElektra*, uvedený výše v poznámce 11, body 58, 59 a 61.

81 — Rozsudek ze dne 24. července 2003, *Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg* (C-280/00, Recueil, s. I-7747, body 84 a násl.) v podstatě odmítá – byť v poněkud odlišném kontextu – existenci podpory, pokud existuje plnění a odpovídající protiplnění.

78 — Viz bod 74 tohoto stanoviska.

VI – Závěry

103. Na základě předcházejících úvah navrhuji Soudnímu dvoru odpovědět na předběžné otázky, které mu byly postoupeny, takto:

- „1) Článek 49 ES nebrání vybírání nepřímé daně, jako je obecní daň z reklamy v Itálii, pokud je součástí obecného režimu vnitrostátních poplatků, pokud podléhá objektivním nediskriminačním kritériím a pokud ovlivňuje bez rozlišení vnitrostátní a přeshraniční činnosti.

- 2) Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je ve zbývající části nepřijatelná.

Podpůrně navrhuji Soudnímu dvoru, aby odpověděl na otázku 1 písm. a) a na otázku 2 takto:

Za okolností, jako jsou okolnosti známé v původním řízení, nebrání článek 82 ES ani články 87 ES a 88 ES, případně ve spojení s čl. 86 odst. 1 ES, vnitrostátnímu právnímu předpisu, podle něhož je za reklamu prostřednictvím vyvěšování plakátů na veřejných prostranstvích vybírána obecní daň z reklamy nebo poplatek ve prospěch obcí a podle něhož jsou obce, které samy provozují obecní plakátovací službu, současně pověřeny stanovením a vybíráním této daně.“